

Shajarat al-Durr – den första kvinnan som regerade i islam

Innehåll

- Vem är Shajarat al-Durr?
- Namnet Shajarat al-Durr
- Shajarat al-Durrs egenskaper
- Shajarat al-Durr och Najm al-Din Ayyub
- Ludvig IX:s fälttåg mot Egypten
- Shajarat al-Durrs styre i Egypten
- Avsägelsen av makten till ‘Izz al-Din Aybak
- Shajarat al-Durrs död
- Vad heter Shajarat al-Durr?
- Vem var Shajarat al-Durrs make?
- Är berättelsen om Shajarat al-Durr sann?

Al-Dhahabi säger i sin historiebok: *”Shajarat al-Durr var enastående i skönhet, hade klokhet, list och förstånd. Hon nådde en lycka som ingen annan kvinna i hennes tid nådde. Sultan al-Salih älskade henne och litade på henne. När han dog i Dimyat dölde hon hans död. Emirerna och de förnämna respekterade henne och lydde henne, och de gjorde henne till sin härskare under några dagar. Hon tog makten och predikstolarna nämnde hennes namn.”*

Vem är Shajarat al-Durr?

Namnet Shajarat al-Durr

Shajarat al-Durr, eller Shajar al-Durr, bar titeln **'Ismat al-Din Umm Khalil**. Hon var av **khwarezmisk härkomst**, en slavinna som köptes av sultan al-Salih **Najm al-Din Ayyub**. Hon fick en hög ställning hos honom och han älskade henne, frigav henne och gifte sig med henne.

Shajarat al-Durrs egenskaper

Shajarat al-Durr är ett stort namn i den islamiska historien: *"Om du vill tala om mod, om du vill tala om skarpsinne, om du vill tala om vrede, eller om du vill tala om svek – allt detta samlades i denna kvinna."*

Shajarat al-Durr och Najm al-Din Ayyub

Efter Salah al-Din al-Ayyubis död splittrades hans stora stat mellan hans släktingar och söner, och konflikter bröt ut mellan ayyubiderna i Egypten och Levanten. År **641 e.H.** uppstod en konflikt mellan *al-Nasir Dawud*, härskare över Jordanien och Jerusalem, och *al-Salih Isma'il*, härskare över Damaskus. Båda kom i konflikt med den rättfärdige kungen *al-Salih Najm al-Din Ayyub*, härskare över Egypten, och de sökte hjälp hos de kristna mot honom, i utbyte mot att de skulle överlämna Jerusalem.

Arméerna möttes i Gaza, och ett slag utkämpades där hjältarna från Levanten övergav den förrädiska armén och anslöt sig till al-Salih Ayyub. De vände sig mot de kristna och dödade **30 000** av dem. Detta slag kom att kallas **"Hattin den andra"**.

Deras armé fortsatte striden tills den nådde Levanten, där folket reste sig och drev bort *al-Salih Isma'il*. Därefter tog de hjälp av khwarezmierna och drev ut korsfararna från Jerusalem. Detta var deras sista närvaro där fram till britternas intåg år **1917**. Den ayyubidiska statens enhet återvände under ledning av den rättfärdige kungen *al-Salih Najm al-Din Ayyub*.

Ludvig IX:s fälttåg mot Egypten

År **1248 e.Kr.** begav sig *Ludvig IX*, Frankrikes kung, känd som **"den fromme kungen"**, mot Egypten på uppmaning av påven för att erövra landet och återta Jerusalem. Han lyckades inta Damietta och marscherade mot al-Mansura. Kungen al-Salih Najm al-Din Ayyub gick ut med sin armé och slaget vid al-Mansura började. Men Guds vilja var att al-Salih Ayyub

Shajarat al-Durr – den första kvinnan som regerade i islam

skulle dö en naturlig död i sitt tält mitt under slaget.

Här trädde hans hustru **Shajarat al-Durr** i handling:

- Hon befallde läkarna att dölja nyheten om kungens död.
- Hon skickade bud efter kronprinsen *Turan Shah*, som befann sig i Mosul.
- Hon fortsatte att leda slaget själv.
- Hon lyckades besegra Frankrikes kung *Ludvig IX* och hans enorma armé.
- Kungen *Ludvig* fördes till henne som fånge och hon lät fängsla honom i al-Mansuras fängelse.
- Han förhandlade med henne om att bli frisläppt i utbyte mot enorma summor pengar. Hon gick med på att ta emot hälften av summan före frigivningen och den andra hälften efteråt.

Ludvig IX lämnade Egypten mot Acre, men så snart han anlände bröt han sitt löfte och började förbereda en ny korsfarararmé för att återta Jerusalem. Han sökte hjälp från den ismailitiska hashashin-sekten, som var fiender till den abbasidiska kalifaten, och de hjälpte honom. Han sökte även hjälp från mongolerna, men deras interna konflikter hindrade dem. Han skickade till påven, men denne var upptagen med ett fälttåg mot romarnas kung. Ludvig fortsatte att förbereda sig i **fyra år**.

Shajarat al-Durrs styre i Egypten

När ayyubidernas styre togs över av **Turan Shah**, son till al-Malik al-Salih Najm al-Din Ayyub, var hans första avsikt att göra sig av med mamlukernas inflytande. Mamlukerna hade varit slavar som hans far köpt för krigets skull, men deras makt hade vuxit och de hade blivit arméledare. En natt var Turan Shah berusad, och framför honom stod tända ljus. Han började slå på dem med sitt svärd och sade: *"Så här ska jag göra med mamlukerna."*

Mamlukerna såg och hörde detta och förstod hans avsikt. De konspirerade därför tillsammans med **Shajarat al-Durr** för att döda Turan Shah och ge henne makten. Detta genomfördes av den mamlukiske befälhavaren och ryttaren **Aqtay**, endast **70 dagar** efter att Turan Shah tillträtt. Därefter tog Shajarat al-Durr över styret, och mamlukerna och emirer i Egypten svor trohet till henne. Hon blev därmed **den första kvinnan som regerade i islam**.

Avsägelsen av makten till ‘Izz al-Din Aybak

När nyheten om att Shajarat al-Durr tagit makten nådde Levanten, vägrade folket där att erkänna henne och sade: *”Vi svär inte trohet till en kvinna som härskare över oss.”* Den abbasidiske kalifen i Bagdad skickade dessutom ett hånfullt brev till Egypten: *”Om ni inte har några män som kan styra, ska vi skicka några till er.”*

Shajarat al-Durr insåg att hon inte skulle accepteras som härskare över Egypten och att situationen höll på att glida henne ur händerna. Hon erbjöd därför äktenskap åt en av mamlukernas svagare ledare, **‘Izz al-Din Aybak**, och avsåg sig tronen till honom. Därmed avslutades ayyubidernas styre och mamlukernas styre började år **1250 e.Kr.**

Shajarat al-Durr – som i praktiken fortfarande styrde – började omorganisera landet. Hon byggde upp en stark militär styrka i Egypten och skapade en kraftfull flotta. Men ayyubiderna i Levanten vägrade acceptera mamlukernas styre i Egypten.

Samtidigt förberedde kung **Ludvig IX** en ny attack för att återta Jerusalem. Den abbasidiska kalifaten ingrep som medlare och lyckades lugna situationen mellan ayyubiderna och mamlukerna. Ett fredsavtal slöts där Jerusalem, Gaza och Nablus tillföll mamlukerna, medan resten av Levanten förblev under ayyubidernas kontroll.

Kung Ludvig IX lyckades inte samla en armé stark nog att återta Jerusalem. Han förlorade hoppet och drog sig tillbaka från Palestina till Europa. Med hans tillbakadragande avslutades den största av korsfararkampanjerna mot Levanten. Senare försökte han genomföra ett fälttåg mot Tunisien, men där stoppades han av **hafsiderna** med stöd av arabiska stammar. Han dog där, och hans kropp fördes tillbaka till Frankrike.

Shajarat al-Durrs död

‘Izz al-Din Aybak ville ta full kontroll över styret och befria sig från Shajarat al-Durrs dominans. Han beslöt att alliera sig med Mosuls härskare och skickade i hemlighet en begäran om att få gifta sig med hans dotter. Shajarat al-Durr upptäckte denna konspiration och beordrade några mamluker att gripa Aybak, vilket de gjorde – och de dödade honom. Hon tog åter kontroll över styret.

Hon började därefter erbjuda äktenskap åt mamlukernas ledare, men

Shajarat al-Durr – den första kvinnan som regerade i islam

ingen vågade acceptera av rädsla för att råka ut för samma öde som Aybak. Då utropade hon **al-Mansur**, Aybaks son från en annan hustru, till härskare. Han var endast **10 år gammal**, och hon såg i honom en möjlighet att behålla makten i sina egna händer.

Men arméns befälhavare **Sayf al-Din Qutuz** överraskade henne genom att utropa sig själv till förmyndare över den unge härskaren. Konflikten mellan Shajarat al-Durr och Qutuz började, och när de andra ledarna såg att någon vågade stå emot henne, anslöt de sig till honom och svor honom trohet. Shajarat al-Durr stod ensam och utan stöd.

Qutuz skickade soldater för att arrestera henne. Hon samlade sina juveler och började slå sönder dem. Hon greps och **al-Mansurs mor** begärde att få ta hand om hennes straff. Hon samlade hovets tjänstekvinnor, som slog Shajarat al-Durr med träskor tills hon dog. Därefter kastades hon från palatsets balkong ner i en vallgrav, och soldater kom och begravde henne.

Så slutade Shajarat al-Durrs liv år **655 e.H. / 1257 e.Kr.**

FAQ

Vad heter Shajarat al-Durr?

(‘Ismat al-Din Umm Khalil), av khwarezmisk härkomst.

Vem var Shajarat al-Durrs make?

Hon var en slavinna som köptes av sultan **al-Salih Najm al-Din Ayyub**. Hon fick en hög ställning hos honom och han älskade henne, frigav henne och gifte sig med henne.

Är berättelsen om Shajarat al-Durr sann?

Shajarat al-Durr är ett stort namn i den islamiska historien: *om du vill tala om mod, om du vill tala om skarpsinne, om du vill tala om vrede, eller om du vill tala om svek – allt detta samlades i denna kvinna.*